

11. I øvrigt erlægges Betalingen imellem Bankerne, for saa vidt ingen anden Aftale træffes i særskilte Tilfælde, altid i 20- og 10-Kronestykker.

12. Ved Udgangen af hvert Kvartal sender Nationalbanken i København til Norges Bank og Sveriges Riksbank et Uddrag af deres Konti hos den. Ligeledes sender Sveriges Riksbank til Norges Bank et Uddrag af disse to Bankers indbyrdes Mellemværende.

13. Overenskomsten er fra hver af Siderne opsigelig med 3 Maaneders Varsel og afsluttes under Forbehold af de respektive Bankers overordnede Bestyrelses og, hvor det er fornødent, de respektive Regeringers Samtykke, og saasnart dette Samtykke erholdes, træder Overenskomsten i Kraft.

14. For saa vidt imod Forventning en af Parterne skulde være forhindret i at tiltræde Overenskomsten, træder den dog i Kraft for de andre Bankers Vedkommende.

I November 1885.

For Norges Bank
K. Lundgreen.

For Nationalbanken i København
M. Levy.

For Sveriges Riksbank
J. W. Arnberg.

Nationalformuen.

Statistikere og Nationaløkonomer, der beskæftiger sig med Beregninger af »Nationalformuens« Størrelse, synes med Nytte at kunne gøre sig bekendt med Maffeo Pantaleoni, dell' ammontare probabile della ricchezza privata in Italia (Roma, 1884, 231 S.), — hvilket Værk vi dog kun kender paa anden Haand, nemlig gennem en Anmeldelse af J. Kaizl i Conrads Jahrbücher, 1886, 1ste Hefte. Af Kaizls Anmeldelse hidsætter vi følgende:

Af Pantaleonis Værk optages de 203 Sider af en Forundersøgelse vedrørende Nationalformueberegninger, og kun de sidste 26 Sider helliger han den konkrete Opgave at beregne den italienske Nationalformue. I Forundersøgelsen findes optaget en Vurdering af den Betydning for Bedømmelsen af Folkets økonomiske Vel-

befindende, som Kendskab til Nationalformuen har. Som udmærket betegner Kaizl et Afsnit, der befatter sig med Løsningen af Spørgsmaalet, om hvad der er hensigtsmæssig og mest nyttebringende: en Bestemmelse af Kapitalformuen eller en Bestemmelse af Indkomsten, eller maaske en Kombination af begge Methoder (Nationalindkomstens Kapitalisering). Pantaleoni forklarer og vurderer de hidtil fulgte Methoder og de vundne Resultaters Paalidelighed; særligt beskæftiger han sig med den amerikanske Census og de Arbejder, som Masalski, Neumann-Spallart, Block, Amé, Vacher, Dudley-Baxter, Soetbeer og Giffen har leveret paa det omspurgte Omraade. Endelig kommer han til Foville, der har beregnet Nationalformuebesiddelsens Størrelse paa Grundlag af Oplysninger om de Formuebeløb, der i Aarets Løb overdrages fra en Person til en anden, dels ved Arv, dels *inter vivos*; — Summen af hele Nationalformuen faas da ved at multiplicere denne Aarsrate med det Tal, der betegner en Generations Længde (jvfr. Rümelin). Denne Methode er det, at ogsaa Pantaleoni benytter for Italiens Vedkommende, og ved Hjælp af den kommer han til det Resultat, at der i Italien aarligt arves og bortgives 1336 Millioner Lire. Sættes en Generation til 36 Aar, bliver »la probabile ricchezza privata complessiva degli Italiani« 48 Milliarder Lira. Pr Hoved af Befolkning udgør det 1660 Lira.

Det er nu Pantaleonis Resultat! Hvad der giver hans Bog Værdi, er dog egenlig næppe saa meget Løsningen af den konkrete Opgave, Beregningen af den italienske Nationalformue, men derimod det, efter hvad Kaizl siger, meget fortræffelige Bidrag til Statistikens Theori og Historie, som den indeholder.

* * *

I de fleste tyske Stater har man endnu ikke indladt sig paa Beregninger af Nationalformuens Størrelse. I Würtemberg har man dog oftere forsøgt det; — sidst har Finansraad Dr. Schall gjort det i det af det statistisk-topografiske Bureau udgivne Værk »Das Königreich Würtemberg«. Schall beregner:

1. Landejendomme, Skove og Mineralproduktion 3174 Millioner Mark. Tallet synes (vi anfører Tallene efter et Referat i »Volkswohl«) at være beregnet paa den

Maade, at Forf. har antaget et vist Gennemsnitsnetto-udbytte og derefter kapitaliseret dette.

2. Bygninger 2419 Millioner M. Tallet er fremkommet ved at forhøje Bygningernes Brandassurance-summer med $\frac{1}{3}$.

3. Kommunikationsmidler (bortset fra Landeveje) 421 Mill. Mk.

4. Den rørlige Formue 2432 Mill. M. Tallet fremkommet ved at forhøje Assurancesummerne med $\frac{1}{4}$. I Tallet er indbefattet: Mobiliar 1014 Mill., Stats- og Kommuneejendom 136, Kreaturstyrke og Redskaber 240, Aarshøst i Forraad 108, kontante Penge 105, Driftsmidler 542 Mill. Mk.

5. Fordringer paa Udlandet 700 Mill. *minus* Udlandets Fordringer paa Württemberg 140 Mill., Rest 560 Mill. M.

Totalsummen bliver saaledes 9006 Millioner Mark.

Der lever 2 Millioner Mennesker i Württemberg, som i Danmark. Altsaa falder der pr. Hoved af Befolkningen 4500 Mark, — hvis man vil foretage den Division.

* * *

Paa et Sted, hvor man vel næppe vilde søge det — nemlig i »Svensk Trävaru-Tidning«, 1885, 10. Decbr., Nr. 15 — finder man en Beregning af den svenske Nationalformue ved Udgangen af 1880, foretagen af K. D. Bollfras. Han beregner følgende:

Guld og Sølv i Riget 99 Millioner Kr. (nemlig Guld og Sølv i Bankernes Kasse resp. 21 og $4\frac{1}{2}$ Mill., — cirkulerende Guld- og Sølv mønt resp. 6 og 11 Mill., — kontrollerede Luxus- og Husholdningsartikler efter deres Metalværdi, Guld og Sølv resp. $16\frac{1}{2}$ og 40 Mill.) — Udenlandske Obligationer og svenske Obligationer i fremmed Mønt $20\frac{1}{2}$ Mill. — Fordringer paa Udlandet 53 Mill. — Landbrugsejendomme 2137 Mill. Dette er Taxeringsværdien. Egenlig burde den, mener Forf., være forhøjet med Grundskatternes kapitaliserede Værdi, men Forf. har dog undladt at foretage denne Forhøjelse. — Anden »bevillnings-skyldig« fast Ejendom 926 Mill. — »Bevillningsfri« fast Ejendom 270 Mill. — Miner, især Jernminer, 30 Mill. — Statens Skove 39 Mill. — Husgeraad 450 Mill. Beløbet er udfundet ved i Stockholm, i Købstæderne og paa Landet

at beregne Posten henholdsvis som $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{4}$ af Bygningernes Værdi paa de respektive Steder, idet han støtter sig paa, hvad Assuranceselskaberne oplyser om dette Forhold. — Døde Inventarier ved Jordbruget 250 Mill. — Forraad af Sæd og Foder samt Varelagre 420 Mill. — Statens Skibe og Forraad 50 Mill. — Kreaturstyrken 465 Mill. (nemlig pr. Hest 400 Kr., pr. Hest under 3 Aar 175, pr. Stud 187, pr. Tyr 200, pr. Ko 112, pr. Ungkvæg 75, pr. Faar 15, pr. Ged 5, pr. Svin 30, pr. Rensdyr 15 Kr.). — Handelsflaaden 90 Mill., nemlig for Sejlflaaden næsten 60 Mill., og for Dampflaaden c. 30 Mill. Summen er udkommen derved, at Forf. har beregnet et Sejlskibs Værdi til 130 Kr. pr. Registerton, hvis det gaar i udenrigsk Fart, og til 65 Kr. pr. Registerton, hvis det gaar i indenrigsk Fart. Et Dampskibs Værdi har han beregnet til 350 Kr. pr. Ton eller 1200 Kr. pr. Hestekraft, naar det gaar i uden- og indenrigsk Fart, og til 1000 Kr. pr. Hestekraft, hvis det kun gaar i indenrigsk Fart. Disse Priser pr. Ton og pr. Hestekraft skyldes Oplysninger om Nybygninger og om Salgssummerne for Skibe. — Fiskerbaade og -redskaber 6 Mill. — Jernbanerne 300 Mill. (d. e. den tyvedobbelte Nettoindkomst; Bygningsomkostningerne udgjorde 419 Mill.) — Kanaler og Telegrafer 9 Mill. (o: den kapitaliserede Indkomst).

Summa: c. 5600 Mill. Heri fragaar: Udenlandsk Gæld (\div 6 Mill. Kr. svenske Kapitaler anbragte i Udlandet): 500 Kr., — hvorefter den svenske Nationalformue kommer til at udgøre ved Udgangen af 1880 5100 Mill. Kr.

Vil man ogsaa her regne Formuen pr. Individ ud, faar man kun c. 1100 Kr.

Ved Udgangen af 1876 havde Bollfras beregnet en Nationalformue af $4\frac{1}{2}$ Milliard. Fire Aar senere 600 Millioner Kr. mere, eller en aarlig Stigning paa 150 Mill. Kr., o: $3\frac{1}{3}$ pCt. aarlig, — hvad han betegner som »ikke noget smigrende Resultat.«

* * *

Dette er de nyere Nationalformueberegninger, der er komne os for Øje. De øvrige, tidligere bekendte fra England, Frankrig, Preussen, Belgien og de Forenede

Stater, har Neumann-Spallart som bekendt samlet i sine Uebersichten. Prof. Falbe-Hansens kender Tidsskriftets Læsere fra Referatet i Nationaløk. Tidsskrift 1885, 1ste Hefte — jfr. nu den detaillerede Fremstilling i »Danmarks Statistik«, hvortil endelig kommer den historiske Skitse af Formuens Fremvæxt i Danmark i indeværende Aarhundrede, som Falbe-Hansen har offentliggjort i Letterstedts »Nordisk Tidsskrift« 1885.

Pantaleoni har benyttet en helt anden Methode end Schall, Bollfras og Falbe-Hansen, og det synes jo unægteligt, som om Resultatet allerede af den Grund er blevet saa forskelligt fra det, som f. Ex. Falbe-Hansen udfinder for Danmark: c. 3500 Kr. pr. Individ (ialt 6 à 7000 Millioner Kroner). Men ogsaa mellem de württembergske, svenske og danske Beregninger er der paafaldende Forskelligheder. Naar man betænker, at Württemberg vel har den samme Befolkning som Danmark, men kun det halve Areal (hvoraf tilmed endog 30 pCt. er optaget af Skov!), medens paa den anden Side Sverigs Befolkning er to Gange større og dets Areal mange, mange Gange større, saa falder den overordenligt forskellige Værdi af Jorden i de tre Lande stærkt i Øjnene. Ligeledes er Værdien af Kommunikationsmidlerne i Württemberg (der dog har langt færre Kilometer Jernvej end Danmark) beregnet paafaldende højt: fire Gange højere end Danmarks. Til Gengæld er Bollfras desto beskednere. Men en Betragtning af de forskellige Beregningers Enkeltheder vil snart overbevise En om, at den internationale, komparative Statistik her, som paa saa mange andre Omraader, ikke er saadan lige at løbe til.